הִלְכוֹת בְּרָכוֹת הַשַּׁחַר סִימָן מז

ה הַרַמְב״ם בְּפֶרֶק ד׳ מֵהִלְכוֹת תְּפִלָּה (ה״י). * וְכָתַב הָרֹא״שׁ (פ״א סי׳ יג) וְהַשּׁוּר שֶׁיֵּשׁ אוֹמְרִים לְעַסֵּק בְּדִבְרֵי תּוֹרָה וְכֵן הוּא נַמִּי אַשְׁכְּחַנְן וּפְלָאנְיָא.

ו תּוֹסְפוֹת בְּפֶרֶק (ר׳) [ד׳] דִּבְרָכוֹת (סו: ד״ה כל) וּבְפֶרֶק ר׳ דְּפִסְחִים (קו: ד״ה חרן) וּפֶרֶק קַמָּא דְּכְתֻבּוֹת (ח. ד״ה שהכל) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ תָּם, וְהָרֹא״שׁ בְּסוֹף פֶּרֶק קַמָּא דִּבְרָכוֹת (שם).

ז בְּרָכוֹת י״א (ע״ב). ח יְרוּשַׁלְמִי שָׁם (פ״א ה״ח). ט בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ואם בא) לְתַרְוַיְהוּ שָׁנֵי. י ר״י (י״א: תוד״ה שכבר) וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (ה: ד״ה ולפי) וְהַמְּרוּבֶּה״ם (סי׳ כו). כ בֵּית יוֹסֵף (שם) מִדִּבְרֵי הָרַמְב״ם (שם הי״א).

טַעַם לְדִבָרָיו (ר״ן פֶּרֶק קַמָּא דְּשַׁבָּת (ד: ד״ה מקום) וּפֶרֶק כָּל הַצְּלָמִים (ע״ז יט: ד״ה תנא) כָּתַב דְּהָרַי כְּהָרְהוּר): **ה בִּרְכוֹת הַתּוֹרָה, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ (ח) * עַל דִּבְרֵי תוֹרָה, (ט) וְהָעֲרֶב נָא וְכוּ׳, (י) וַאֲשֶׁר בָּחַר (ז) בָּנוּ: ו וְאוֹמֵר וְהָעֲרֶב עִם (ה) (יא) וְיָ״ו. הַגָּה: וְיֵשׁ אוֹמְרִים בְּלֹא וְיָ״ו, וְכֵן נָהֲגוּ** (רמב״ם פרק ז׳ מהלכות תפלה (ס״ע פ״ע הל״ח) ורשב״א (ש״ת ל״ה וכ״ו יומקן) בשם המאור (ה:) ואבודרהם), **אֲבָל (יב) יוֹתֵר טוֹב לוֹמַר** (ו) [ז] **בְּרוּ״ו: ז * [ו] בְּרִכַּת (יג) אַהֲבַת עוֹלָם (יד) * פּוֹטֶרֶת בְּרִכַּת הַתּוֹרָה (טו) * ח אִם לָמַד (ז) (טז) מִיָּד בְּלִי הָפְסֵק: ח * (יז) טוְיֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק אִי סַגִּי בְּקוֹרֵא (מ) קְרִיאַת שְׁמַע סְמוּךְ לָהּ מִיָּד בְּלִי הָפְסֵק, וְלָכֵן יֵשׁ לִזָּהֵר לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַתּוֹרָה קֹדֶם אַהֲבַת עוֹלָם: ט יֵשׁ (יח) אוֹמְרִים שֶׁאִם הִפְסִיק בֵּין בִּרְכַּת הַתּוֹרָה לִלְמוּדוֹ, אֵין בְּכָךְ כְּלוּם. כוְהַנָּכוֹן שֶׁלֹּא לְהַפְסִיק בֵּינֵיהֶם,**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

שְׁכָּתַב, הַשּׁוֹמֵעַ דִּבְרֵי תוֹרָה צָרִיךְ לְבָרֵךְ, כֵּיוָן דְּשׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה, צָדִיךְ מֵהָרְהוּר, וְגַם שֶׁהַמְבָרֵךְ לֹא הִפְסִיד, שֶׁהֲרֵי כָּל הַיּוֹם חָל עָלָיו חוֹבַת לְמוּד, וּבִבְרָכַת הַתּוֹרָה אֵין צָרִיךְ לִלְמֹד מִיָּד. עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״ד) שֶׁכָּתַב לְיַשֵּׁב הַהֶיא דְּסִימָן קמ״ח (ס״ב) דְּהָעוֹלָה לְתוֹרָה יִקְרָא בְּנַחַת עִם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר שֶׁלֹּא תְּהֵיֶה בִּרְכָתוֹ לְבַטָּלָה, עַיֵּן שָׁם וּבְטֶ״ז (סק״ג) וּבְפְרִי חָדָשׁ וּשְׁאֵלוֹת יַעֲבֵץ חֵלֶק א׳ סִימָן ע״ה וּבְשׁוּ״ת וְזֹאת הַבְּרָכָה סִימָן ס׳. וְנִרְאֶה לְהַחְמִיר שֶׁאִף שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לִלְמֹד בְּעַצְמוֹ, רַק שׁוֹמֵעַ מֵאַחֵר וְשׁוֹתֵק, שֶׁיְּבָרֵךְ בִּרְכַּת הַתּוֹרָה קֹדֶם, וְלֹא דָּמֵי לְהָרְהוּר בִּלְבַד: ו [ז] בְּרוּ״ו. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְכִשֶּׁלְּמִי צִבּוּר (ברכת התורה סי׳ יז) כָּתַב טַעֲמָא לְהָאֵ״ר זְכִרוֹנוֹ לִבְרָכָה, שֶׁכְּשֶׁהֵיָה שׁוֹמֵעַ מִפִּי אֲחֵרִים הָיָה עוֹנֶה אָמֵן לְפִי שֵׁשׁ חֻמְרָא בְּרָכָה אַחַת הִיא. וְהָאֵ״ר זְכִרוֹנוֹ לִבְרָכָה הָיָה אוֹמֵר שֶׁבִּרְכָה בְּפִנֵּי עַצְמוֹ הִיא, וְהָיָה עוֹנֶה אָמֵן אַחַר לַעֲסֵק בְּדִבְרֵי תּוֹרָה, וְאַפְּשִׁי לִי כְּמוֹתוֹ (הגה״ט), דְּלֹא כְּפְרִי חָדָשׁ, עַיֵּן שָׁם. וּבְלֶחֶם חֲמוּדוֹת (פ״א) אוֹת פ״ג כָּתַב, לַעֲנוֹת אָמֵן אַחַר לַעֲסֵק בְּדִבְרֵי תוֹרָה (ס״ב) וּבְמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״ד) וּבְשׁוּ״ת וְזֹאת הַבְּרָכָה (ד״ה ראיתי), וְכֵן כָּתַב הַיַּד אַהֲרֹן (הגה״ט), דְּלֹא כְּפְרִי חָדָשׁ, עַיֵּן שָׁם. וּבְלֶחֶם חֲמוּדוֹת (פ״א) אוֹת פ״ג כָּתַב, לַעֲנוֹת אָמֵן אַחַר לַעֲסֵק בְּדִבְרֵי תוֹרָה, וְאַפְּשִׁי לִי כְּמוֹתוֹ (הגה״ט

(כ) וְכֵן נָהֲגוּ לוֹמַר פְּרָשַׁת (כא) בִּרְכַּת כֹּהֲנִים סָמוּךְ לִבְרָכַת (ט) הַתּוֹרָה: י לְאִם הִפְסִיק מִלְּמֹד וְנִתְעַסֵּק בַּעֲסָקָיו, (כב) כֵּיוָן שָׁהָיָה (י) לַחֲזֹר לִלְמֹד, לֹא הָוֵי הֶפְסֵק. וְהוּא הַדִּין (כג) לְשֵׁנָה (כד) וּמָרְחָץ וּבֵית הַכִּסֵּא דְּלֹא הָוֵי הֶפְסֵק: יא מְשֻׁנַּת קָבַע בַּיּוֹם עַל מִטָּתוֹ, הָוֵי הֶפְסֵק. יאנְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּלֹא הָוֵי הֶפְסֵק, (כה) סוְכֵן (יפ) נָהֲגוּ: יב אַף אִם לוֹמֵד (כו) בַּלַּיְלָה, הַלַּיְלָה הוֹלֵךְ אַחַר הַיּוֹם (כז) שֶׁעָבַר, וְאֵינוֹ צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ כָּל זְמַן (כח) שֶׁלֹּא (יב) [יכ] יָשָׁן: יג * פַּמַּשְׁכִּים קֹדֶם אוֹר הַיּוֹם לִלְמֹד, (כט) מְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַתּוֹרָה, וְאֵינוֹ צָרִיךְ

ל הִרְאָ"ש (פ"א סי' יג) וְרַ"י (רא': תתי"ה שכבר) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ תָּם. מ טוּר בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת אֲבִיו הָרֹא"ש (כלל ד סי' א). נ אֲגוּר (סי' א) בְּשֵׁם אֲבִיו. ס בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ואם ישן). ע שָׁם (ד"ה ואם בא). פ טוּר בְּשֵׁם אֲבִיו וּבְתְשׁוּבוֹת כְּלָל ד' (שם).

בְּאֵר הַיטֵב

לוֹמַר דִּקְרִיאַת שְׁמַע הָוֵי כִּדְבְרֵי תְּפִלָּה. וּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ואם בא) הוֹכִיחַ סְבָרָא זֹאת מִדְּאִצְטְרִיךְ הַיְרוּשַׁלְמִי (פ"א ה"ה) לְפָסֵק וְהוּא שֶׁשָּׁנוּנָה עַל אַחַר, רְצוֹנוֹ לוֹמַר אִם לָמַד מְיָד, הֲלֹא בְּלָאו הָכִי לוֹמֵד תּוֹרָה כְּמָה שֶׁקּוֹרֵאת קְרִיאַת שְׁמַע, אֶלָּא וַדַּאי דְּלֹא הָוֵי כִּדְבָרֵי תּוֹרָה: מ (ע) הַתּוֹרָה. וּמִתּוֹר לְאָמְרוֹ אֲפִלּוּ קֹדֶם אוֹר הַבֹּקֶר, דְּלֹא כְּהָרַשַׁ"ל (שו"ת סי' נו) שֶׁאוֹסֵר מִשָּׁעָה שֶׁאֵין נִשְׁאֵית כַּפַּיִם בַּלַּיְלָה, דְּמִשָּׁעָה לְמוּד אָנוּ אוֹמְרִים אוֹתוֹ וְלֹא מִשָּׁעָה נִשְׁאֵית כַּפַּיִם. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח): י (י) לַחֲזֹר וְלִלְמֹד. מִשָּׁעָה דְּמֵי שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לִלְמֹ